

**INSTITUT
FRANÇAIS**
Roumanie

vivre
les
cultures

ÎNTÂLNIRILE EUROPENE DIN TRANSILVANIA 2017 (EDIȚIA A 7-A) „POLITICI DE SĂNĂTATE: CARE SUNT SOLUȚIILE INOVATOARE PENTRU TERITORII ?” CLUJ-NAPOCA, ZALĂU ȘI ORADEA 8-9-10 MARTIE 2017

I. Întâlnirea anuală a dezvoltării teritoriale din Transilvania

Timp de trei zile Întâlnirile europene din Transilvania (IET) reunesc reprezentanți ai autorităților locale, directori de companii, reprezentanți din mediul academic și din rândul societății civile pentru a discuta despre o temă privind dezvoltarea teritorială în Europa.

Eveniment deschis publicului larg, aceste Întâlniri sunt organizate încă din 2010 de către Ambasada Franței în România și direcția regională Cluj-Napoca a Institutului Francez din România. Întâlnirile sunt organizate în baza unor parteneriate strânse cu autoritățile locale gazdă, colectivitățile teritoriale franceze, cu universități, cu asociații locale și firme franceze și românești.

Bazându-se pe prezența publicului local și pe acțiunile întreprinse în cadrul cooperărilor bilaterale, scopul Întâlnirilor este de a stimula dezbaterile, de a facilita crearea de legături și de a promova proiectele realizate la nivel local.

Având o rezonanță specială atât pentru România cât și pentru Franța, tema aleasă în fiecare an se referă la mizele dezvoltării teritoriale susținute de actorii interesați. În 2017, dezbaterile din cadrul Întâlnirilor se vor concentra pe tematica următoare: **Politici de sănătate: care sunt soluțiile inovatoare pentru teritorii ?**

Întâlnirile se desfășoară în localități din Transilvania care găzduiesc experiențe unice și inovatoare în ceea ce privește tematica abordată. În 2017, cea de-a 7-a ediție a Întâlnirilor europene din Transilvania va avea loc **la Cluj-Napoca, Zalău și Oradea pe 8, 9 și 10 martie.**

Cluj-Napoca găzduiește Facultăți de Medicină, Farmacie, Stomatologie, Medicină Veterinară și Sănătate Publică, care sunt printre cele mai bune din România cu cele din București și are aproape o mie de studenți francezi înscriși în cadrul filierelor francofone și anglofone. Toate acestea fac ca orașul Cluj să fie de inevitabil pentru orice dezbateri privind sănătatea și dezvoltarea teritorială.

Județul Sălaj, al cărei capitală este Zalău, conduce numeroase proiecte inovatoare dedicate îmbunătățirii calității serviciilor medicale furnizate pacienților în parteneriat cu asociațiile și întreprinderile locale (printre care și întreprinderea franceză Michelin), cât și cu parteneri internaționali (Departamentul Nowy Sacz din Polonia). Acesta găzduiește o asociație cunoscută în România cu privire la bolile rare.

Orașul de frontieră Oradea, capitala județului Bihor, profită de poziția sa pentru a dezvolta proiecte de cooperare transfrontalieră cu țara vecină Ungaria în domeniul sănătății. De aceste proiecte beneficiază întreg teritoriul județului și, în unele cazuri, au dus la o răspândire națională a noilor metode, care demonstrează impactul pe care cooperarea transfrontalieră îl poate avea asupra definirii și punerii în aplicare a politicilor de sănătate publică.

II. Provocările din domeniul sănătății la nivel teritorial

Domeniul sănătății prezintă o importanță majoră de dezvoltare în Franța ca și în România. În Franța, în ultimii ani, asistăm la formarea unor zone în care accesul la îngrijiri medicale se face cu dificultate. Aceste „deșerturi medicale” corespund adesea zonelor rurale, dar și anumitor orașe de mărime medie sau zonelor periurbane. În România, sistemul public de sănătate nu funcționează adecvat, acest lucru datorându-se în principal lipsei de personal medical, repartiției inegale a resurselor (majoritatea fiind concentrate în centrele universitare și în marile orașe), capacității insuficiente de a acorda îngrijiri medicale în mediul rural și nivelului de saturație atins de mediul spitalicesc.

Oricare ar fi cadrul de descentralizare - de exemplu, unele spitale țin de competențe municipale sau departamentale în România în timp ce acest lucru nu este valabil în Franța, sănătatea va fi întotdeauna o temă care nu va lăsa colectivitățile teritoriale indiferente. Având în vedere că nivelul de sănătate este strâns legat de mediul de viață, de educație, de muncă și de accesul la drepturi, implicarea colectivităților locale este semnificativă, participând astfel la o politică de sănătate eficientă la nivel local. Accesul la asistență medicală face, de fapt, parte din serviciile care determină atractivitatea unei regiuni și poate constitui o problemă majoră în materie de egalitate și de amenajare teritorială, în special dacă locuitorii din zonele rurale izolate sau din cartierele urbane defavorizate sunt excluși. Aceste probleme din domeniul sănătății au fost sesizate, atât în Franța cât și în România, de actorii locali care propun soluții inovatoare adaptate la contextul local.

O evaluare a sănătății și a regiunilor din Franța și din România, o masă rotundă ce va da cuvântul profesiei medicale precum și cinci ateliere teritoriale ce vor avea la baza acțiuni întreprinse la nivel local vor permite punerea în discuție a politicilor publice de sănătate din cele două țări, raportul lor în teritoriu, precum și rolul lor în dezvoltarea locală, oferind o viziune reciprocă pe baza experiențelor proprii.

1. Sănătatea la nivel local în Franța și în România: o evaluare a situației actuale

Prezentarea cadrului general din care fac parte politicile publice în materie de sănătate în Franța și în România, la nivel local. Care este rolul actorilor din sănătate la nivel local și național? Care este oferta de servicii medicale din cele două țări? Și care este calitatea accesului la îngrijiri medicale? Care sunt dificultățile economice și sociale întâlnite (calitate slabă, izolare, lipsa transportului etc.)? Și ce inegalități rezultă din cauza accesului dificil la serviciile medicale?

2. Lipsa personalului medical și inegalitățile medicale în domeniul sănătății: răspunsurile profesiei medicale

Cum apreciază cadrele medicale politicile de sănătate publică cu privire la demografia medicală? Care sunt provocările majore cu care se confruntă? Și ce soluții propun cu privire la problemele legate de lipsa ofertei de servicii medicale în teritorii și inegalitățile sociale care derivă? Mobilitatea intra-europeană a cadrelor din domeniul sănătății poate fi o soluție? În ce măsură studiile determină instalarea viitoare a cadrelor și ce probleme ridică la nivel de dezvoltare locală? Este nevoie de dezvoltarea de noi competențe?

3. Responsabilitatea actorilor locali în domeniul sănătății publice

Articularea și implementarea politicilor publice în domeniul sănătății la nivel local ajută la prevenirea și la lupta împotriva inegalităților teritoriale. În Franța, regionalizarea dispozitivului și crearea Agențiilor regionale de Sănătate (ARS) reprezintă un bun exemplu. În paralel, observăm că, în prezent, colectivitățile se implică direct în cautarea de noi soluții adaptate teritoriilor lor. Cum poate fi pusă în aplicare strategia națională de servicii medicale la nivel local ? Ce interacțiuni și colaborare între diferiții actori locali ? Care sunt rolul și poziția ONG-urilor? Și ce soluții pot aduce ele, în plus față de acțiunile autorităților publice? Se poate face un parteneriat cu companiile și sectorul privat?

4. Depășirea egocentrismului spitalelor: serviciile medicale mai aproape de pacienți

Un sistem centrat pe „spital” include tot lanțul de asistență medicală într-un singur loc, la spital. El este inima sistemului de sănătate, cu avantaje și efecte perverse: saturație, buget redus, calitatea slabă a serviciilor în zonele rurale izolate etc. Mulți specialiști susțin o consolidare a serviciilor din proximitatea oamenilor din comunitate, mai degrabă decât în spitale. Permit casele de asigurări de sănătate un sistem de organizare a serviciilor mai coerent, în care asistența medicală primară să fie la baza piramidei de îngrijire? Care este valoarea adăugată a medicinei comunitare cu privire la starea de sănătate generală a unui individ în mediul său familiar și în comunitate? Cum pot contribui serviciile de îngrijire la domiciliu la desaturarea spitalelor ?

5. Vulnerabili, dar activi: rolul pacienților

Sănătatea este o preocupare a tuturor cetățenilor, bolnavi sau sănătoși, dar mai ales a locuitorilor afectați de inegalitățile sociale și teritoriale privind accesul la îngrijirile medicale. De fapt, inegalitățile care provin ca urmare a dificultăților de acces la sistemul medical au un impact mult mai mare asupra celor mai vulnerabile persoane (persoanele vârstnice sau aflate în situație de handicap, copii, tineri cu posibilități reduse etc.). Care sunt acțiunile privind serviciile de asistență medicală de proximitate și de mediere care pot fi aplicate la nivelul teritoriilor pentru îmbunătățirea accesului la drepturi, la prevenire și la îngrijire a populațiilor aflate în situație de precaritate? Și care este rolul pe care îl pot juca asociațiile de pacienți și utilizatori pentru reducerea inegalităților în sistemul de sănătate? Și cum pot contribui aceste asociații la definirea și implementarea noilor politici publice de sănătate?

6. Prevenirea medicală: sunt posibile măsuri de îmbunătățire ?

Prevenirea este definită ca „un ansamblu de măsuri care vizează evitarea și reducerea numărului și gravității maladiilor și accidentelor” (OMS). Distingem prevenirea primară (împiedică apariția maladiei), prevenirea secundară (limitează durata, gravitatea sau diseminarea) și prevenirea terțiară (diminuează consecințele). O politică de prevenire eficace tinde nu doar să reducă eventualele riscuri pentru sănătatea oamenilor, ci să amelioreze condițiile de viață și să reducă inegalitățile sociale și teritoriale. Cum să construim un program de prevenire care să țină cont de caracteristicile teritoriului (ruralitate, precaritate, locuință insalubră etc.)? Și cum să evaluăm impactul său economic și social? Cum să ne asigurăm că proverbul „mai bine să prevenim, decât să tratăm” se adevărește în ceea ce privește cheltuielile pentru serviciile medicale ?

7. Frontiera : obstacol sau oportunitate?

În domeniul sănătății conceptul de frontieră (geografic dar și interdisciplinar) ilustrează atât provocările cât și oportunitățile pe care cooperarea între țări, între regiuni și între diferiți actori le pot genera. De exemplu, proiectele de cooperare româno-ungare în domeniul sănătății (crearea centrului euro-regional de intervenție cardiovasculară proiect-pilot în materie de telemedicină etc.), răspund cu siguranță la provocări de multe ori comune în ambele țări, dar, de asemenea, prezintă probleme de coordonare sau de concurență, care nu sunt neglijabile. Acest lucru este valabil și pentru colaborarea între autoritățile publice, instituțiile de sănătate, organizații ale pacienților, universități, companii și, uneori, între serviciile aceleiași instituții.